

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ТРУДЯЩИХ

Асигнування на охорону здоров'я по Харківській окрузі останніми роками чимраз зростає:

	1925/26 р.	1926/27 р.	1927/28 р.	1928/29 р.
Місцевий бюджет	4.897.616 крб.	4.798.491 крб.	4.910.744 крб.	5.129.316 крб.
Фонд меддопомоги (з коштів соц-страху).	3.889.872 „	4.169.195 „	4.097.000 „	5.174.266 „
	8.787.488 крб.	8.967.686 крб.	9.007.744 крб.	10.303.582 крб.

Відповідно до зростання асигнувань поширюється лікарська допомога населенню та посилюється профілактичне обслуговування трудящих. Лікарську допомогу населенню м. Харкова характеризують такі дані:

	1925/26 р.	1926/27 р.	1927/28 р.	1928/29 р.
Число лікарськ. ліжок	1.355	1.390	1.490	(орієнтовно) 1.549
Пройшло хворих	40.632	43.322	48.994	—
Проведено ліжко-днів	506.769	592.771	661.626	—

Отже, число лікарських ліжок рік-у-рік збільшується, проте його зовсім не досить для обслуговування величезного населення Харкова, що хутко зростає. Уже тепер місту не вистає 1.200—1.300 ліжок для дорослих; гостру потребу відчувається і в дитячій інфекційній лікарні, принаймні на 300 ліжок. В зв'язку з цим стоїть питання збудувати в Харкові нову велику лікарню на 1.500 ліжок. Будування гадають розпочати по весні 1929 року.

В районах ліжкова сітка становила:

1925/26 р.	1.007 ліжок
1926/27 „	1.023 „
1927/28 „	1.033 „

За передвоєнних часів у межах нинішньої Харківської округи (без Харкова) було 450 лікарських ліжок; виходить, що районна ліжкова сітка збільшилась майже в $2\frac{1}{2}$ рази.

Діяльність сільських лікарень була така:

	1925/26 р.	1926/27 р.	1927/28 р. за 11 місяців
Пройшло хворих . . .	27.773	32.106	43.100
Переведено ліжко-днів	287.885	326.856	386.772

Проти передвоєнного часу лікарська допомога на селі значно наблизилася до населення: пересічне віддалення між лікарнею й населеним пунктом, що вона його обслуговує, зменшилось з 14 верстов до $9\frac{1}{2}$.

Амбулаторно-поліклінічна сітка по Харкову складалася 1927/28 року з:

- 10 поліклінік,
- 3 амбулаторій
- 47 заводських медпунктів і
- 13 медучастків

Медичну допомогу вдома подавали 116 районних лікарів, що відвідали хворих:

1926/27 року	262.004
1927/28 „	380.632

Недостатнє охоплення амбулаторно-поліклінічною допомогою трудового населення міста, а також низка організаційних хиб викликали останніми часами нарікання робітників. Переведена окрздоров'ям раціоналізація поставлення медичної допомоги (як у медико-санітарних установах, так і вдома застрахованих), відкриття в робітничому районі нової сільської зразкової поліклініки, збудованої за останніми вимогами техніки, поширення частини теперішніх поліклінік (2, 5 і 7) — все це повинно усунути теперішні хиби.

Амбулаторна допомога на селі на багато збільшилась не тільки проти передвоєнного часу, але й за останні 3 роки. Число сільських лікарсько-амбулаторних частків зросло з 92 в 1925/26 році до 95 в 1926/27 році до 125 в 1927/28 р. (101 амбулаторія — на місцевому бюджеті, 5 амбулаторій „Укр. Черв. Хреста“, 7 при цукроварнях і 12 відкрито на кошти самооподаткування). За передвоєнних часів у районах округи було 46 лікарських амбулаторій і 63 самостійних фельдшерських пункти. Одна

амбулаторія припадає тепер пересічно на 11.050 мешканців, а за передвоєнних часів припадала на 20.465 мешканців.

Окреме місце посідають спеціальні види медичної допомоги трудящим. Коли за передвоєнних часів у Харкові було 2 рентгенкабінети й стільки ж у районах, то тепер у Харкові є рентгенкабінети при 7 лікарнях і 3 поліклініках, а в районах—6 кабінетів.

Чимало розвинулася на селі і в місті правильна поставлена зуболікарська допомога. Разом із загальним зростанням культурності селянства, виросли і його культурні запити, зокрема, збільшилася потреба в кваліфікованій зуболікарській допомозі. Коли за передвоєнних часів в окрузі було разом 3 зуболікарських кабінети, то тепер їх — 33. В Харкові — 20 зуболікарських кабінетів при поліклініках і амбулаторіях і 18 при школах.

Станція „Швидкої допомоги“ набагато посилила свою роботу, що видно з такого порівняння:

1925/26 року було виїздів	3.016
1926/27 „ „ „	3.884
1927/28 „ „ „	7.848

На якість роботи „Швидкої допомоги“ помітно вплинула заміна кінних карет автомобілями і переведена окрздоров'я реорганізація діяльності станції.

Відстала проти довоєнних часів психіатрична допомога для шпиталізації душевнохворих є 464 ліжка, що становить 1 ліжок на 3.200 осіб населення проти передвоєнного співвідношення—1 на 1.600 осіб.

Для боротьби з туберкульозом у Харкові існує 8 тубдиспансерів, де є їдальні для дорослих і дітей, 1 денний дитячий санаторій, лабораторія і рентгенкабінет. Крім того є в місті 3 нічних санаторії на 200 ліжок, 1 кістко-туберкульозний санаторій на 50 ліжок і 1 дитячий денний санаторій у міському парку на 350 дітей. Що до боротьби з туберкульозом вельми важливим заходом є шпиталізація тяжко-хворих; а разом з тим саме ця ділянка роботи слабка, бо в місті всього є 70 ліжок для туберкульозних хворих при мінімальній потребі в 350 ліжок.

В окрузі є 9 тубдиспансерів, 1 санаторій у Шарівці на 120 ліжок, 1 санаторій у Ріпках для селян на 60 ліжок, 5 дитячих санаторіїв на 235 ліжок і 11 соляріїв на 220 осіб при сільських районних лікарнях. Крім того, окрздоров'я утримує в Криму 1 дитячий санаторій для кістко-туберкульозних хворих.

Ролю й значіння диспансерів у справі боротьби з туберкульозом що-раз більше оцінюють хворі робітники й селяни і відвідування диспансерів зростає, що видно з таких даних:

	1925/26 р.	1926/27 р.	1927/28 р.
Кількість відвід. у Харк. . . .	138.687	154.391	205.830
„ „ „ районах	31.799	53.069	57.106

Боротьба з венеричними захворюваннями провадиться через вендиспансери, венкабінети й шпиталізацією хворих, небезпечних для тих, що їх оточують.

У Харкові є 3 вендиспансери, венкабінети при всіх поліклініках, 1 лікарня на 60 ліжок і 1 будинок хворої дитини на 90 ліжок; у районах—8 вендиспансерів, 7 венпунктів, 20 ліжок (у Богодухові й Вовчі) і 1 будинок хворої дитини на 140 ліжок для дітей з уродженим сифілісом (у Вовчі).

Для бідніших селян, що потребують курортного лікування, 1927 року відведено на українських курортах 28 місць. 1928 року дано 19 місць на грязьових курортах і 10 місць на березівських мінеральних водах.

Великі досягнення є в галузі охорони материнства й дитинства. Вистачить навести таке порівняння:

за передвоєнних часів було в Харкові консультацій	4
„ „ „ „ „ ясел	1
„ „ „ „ „ на селі консультацій	2
„ „ „ „ „ „ літніх ясел	20—30
тепер у Харкові консультацій	16
„ „ „ „ денних ясел	24
„ „ „ „ вечірніх „	4
„ у районах консультацій	32
„ „ „ „ постійних ясел	2
„ „ „ „ літніх сіл. ясел	125

Охоплення дітей до 1-го року міськими консультаціями становить 80—90%, яслами ж у місті охоплено до 50% дітей робітниць. 1927/28 року в Харкові консультації одвідало 142.700 дітей і 73.800 матерів (проти 50.600 дітей і 13.500 матерів 1925/26 року, в районах—114.800 дітей і 42.300 матерів (проти 99.800 дітей і 22.050 матерів 1925/26 р.).

Найяскравішим показником успішності широко розгорнутої в Харківській окрузі роботи що до охорони материнства й дитинства і в той же час найблискупішим наслідком цієї роботи є падіння дитячої смертльності. За передвоєнних часів дитяча смертність у Харкові становила 24,7‰, а по окрузі 25,6‰, тепер дитяча смертність по Харкову не перевищує 10‰, а по окрузі пересічно 14‰.

Санітарно-епідемічний стан округи характеризується цілковитою відсутністю захворювання на віспу, зменшенням захворювання на малярію, сильним захворюванням на грипу, значним захворюванням на

селі на трахоми й коросту; високе захворювання в місті і на селі дають дитячі інфекції на шкарлятину, кір і дифтерит.

Основним заходом що до боротьби з пошестями є облік і шпиталізація заразних хворих, щепіння і санітарне обслуговування.

Відсоток шпиталізації становить:

	в м. Харкові	по окрузі
Хворих на шкарлятину . . .	61,6%	51,7%
„ „ черевн. тиф . . .	60,0%	47,2%
„ „ кір	64,6%	—

Щепінь проти віспи зроблено:

	1925/26 р.	1926/27 р.	1927/28 р.
У Харкові . .	42.880	44.670	43.850
На селі	86.650	94.520	141.820

Санітарний догляд зробив за останні два роки по 34.000 оглядів, що перевищує більше, як у два рази, пересічне число оглядів по Україні (14 — 17 тисяч на округу).

СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І ГРОМАДСЬКА ВЗАЄМОДОПОМОГА

В міру загального зростання витрат на задоволення матеріально-побутових і соціально-культурних потреб трудящих збільшуються по окрузі і видатки на соціальне забезпечення; так, з 923.820 карб. 1926/27 р. асигнування (з місцевого і держ. бюджетів) зросли до 1.032.348 карб. у 1927/28 р., а на 1928/29 рік (за орієнтовними даними)—асигнування складуть 1.107.558 карб.

Загальна кількість осіб, що користуються з права на соціальне забезпечення і перебувають на обліку окрсоцзабезу, збільшилася з 14.345 1926/27 р. до 14.912 1927/28 р. Пенсію одержали минулого року—5.582 особи, або 39% усього числа, що під опікою соцзабезу. Норми пенсії були 1927/28 р. збільшені в Харкові на 35%, на селі—на 45%.

За останні 3 роки (з 1925/26 р. до 1927/28 року) число осіб, що одержували пенсію із соціального забезпечення, зросло з 5.119 до 5.582, або на 9%; число осіб, що їх утримують у будинках для інвалідів, збільшилося з 747 осіб до 780; число кооперованих інвалідною кооперацією зросло з 608 осіб до 1.116, або на 83%.

За маніфестом ювілейної сесії ЦВК СРСР—Харківщина одержала 1927/28 року з коштів держ. бюджету 50.000 карб. на збільшення допомоги інвалідам громадянської війни і родинам учасників війни, що загинули або постраждали від війни. За попередніми даними з цієї суми за час з 1/I-28 р. до 1/X-28 р. видано щось із 35.000 карб.; з цих коштів виплачують пенсію 736 новим військовим, що під опікою, в тому числі 178 бувш. червоногвардійцям та червоним партизанам. Поширено охоплення цієї категорії пенсіонерів на селі. Як одноразову допомогу, 229 колишнім червоногвардійцям і партизанам видано по 15 карб. кожному. Кошти, що залишилися, використовують, згідно з наміченим планом, на дальше пенсіонування військових інвалідів. Цього бюджетного року намічено збудувати в Харкові будинок для інвалідів громадянської війни.

На допомогу непрацездатним громадянам і таким, що бідують і не користуються з права на державне соціальне забезпечення, у Харкові та в інших містах округи існує товариство „Допомога“, що подає міській неорганізованій бідноті грошеву, трудову, медичну, юридичну і інш. допомоги. Всі ці товариства подали допомоги в 1927/28 році на загальну суму 68.250 карб., а в біжучому році намічено витратити біля 84.000 карб.

На селі чимраз більше розвиваються селянські товариства взаємодопомоги (СТВ). Кількість їх збільшилася з 348 у 1925/26 році до 443 у 1927/28 році. Склад правлінь що до соціального стану такий:

Бідняків—52%

Середняків—47%

Зажиткових—1%

Останніми роками робота селянських товариств взаємодопомоги набагато виросла; разом з тим підвищується інтерес населення до цієї організації. Кількість господарських підприємств, громадських комір і великого сільськогосподарського реманенту збільшилася з 236 одиниць 1925/26 року до 602 1927/28 року. Земельний фонд збільшився з 3.485 десятин 1925/26 року до 5.000 десятин 1927/28 року.

Фінансово-господарський план товариств взаємодопомоги на 1928/29 рік складено в сумі 568.127 карб. проти 447.360 карб. 1927/28 року, тоб-то із збільшенням на 19%.

Надалі перед СТВ стоїть завдання посилити самодіяльність організації і більшого розвитку виробничо-колективних форм допомоги. Селянським товариствам взаємодопомоги треба відмовитися від того, щоб здавати в оренду свої земельні ділянки і перейти до колективних форм обробітку їх, обертаючи свої землі в показові ділянки сільського господарства. Повинно налагодити планове постачання СТВ машин. Треба посилити ролю КНС у роботі селянських товариств взаємодопомоги.

Загальне завдання в галузі соціального забезпечення на цей рік, це—розвиток громадської допомоги і взаємодопомоги в місті і на селі, а також посилення кооперування інвалідів.

НА ШЛЯХУ ДО ЛІКВІДАЦІЇ ДИТЯЧОЇ БЕЗПРИТУЛЬНОСТІ

П'ять років харківська окружна комісія допомоги дітям (окрдопдит) провадить роботу що до боротьби з дитячою безпритульністю і провадить її не сама, а при допомозі й участі широкої суспільності. Проте, кількість безпритульних дітей і підлітків ще до недавнього часу майже не зменшилася, а коли періодично і зменшувалася досить помітно, то тільки на короткий час. Що-року на початку літа й осени приплив безпритульних до міста більшав, і тоді вони цілими юрбами з'являлися на вулицях і базарах, неначе б нагадуючи суспільності про своє існування і неначе б підказуючи конечну потребу рішучішими заходами, ніж досі, вижити безпритульність.

Систематично підбираючи безпритульних на вулицях, майданах, вокзалах, окрдопдит час од часу провадить і широке масове підбирання. Однак, і цей захід не міг дати бажаних наслідків, доки він мав випадковий і тільки місцевий характер. Треба було одночасно масово підбирати безпритульних по всьому Союзі в один і той самий день у всіх містах, на всіх залізничних станціях. Це й зроблено в серпні цього року. Окрдопдит видав на переведення останнього масового підбирання безпритульних 50.000 карб.

Тепер безпритульність, як масове явище, в окрузі не спостерігається. Коли на вулицях міста зрідка і з'являється кілька безпритульних, то їх незабаром підбирають і відряджають до дитустанов.

Протягом 1926/27 року окрдопдит підібрав разом по окрузі 1.809 безпритульних; 1927/28 року переведено 5 масових підбирань, в наслідок чого 2.000 дітей і підлітків переведено з вулиці до дитустанов, а чимало з них повернено батькам.

Разом з 1923 до 1928 року комісія допомоги дітям підбрала по Харківській окрузі 8.212 безпритульних. Відшуканим батькам повернено 7.559 дітей. На роботу і до школи за 1923—26 р. р. послано до 300 осіб. Крім того, подано індивідуальну допомогу 16.950 дітям, що бідували.

Така допомога має велике значіння, як захід запобігти зростанню безпритульності.

Дітей-сиріт відряджають до дитустанов, що перебувають у віданні окрнаросвіти: 1 колектор, 18 трудових колоній і 5 бурс. Колонії пристосовані до того, щоб готувати кваліфікованих промислових і сільськогосподарських робітників. В системі виховування основну увагу в колоніях звертається на те, щоб підтримати дисципліну і організованість колективу. Виявлені спеціальним обслідуванням хиби у виховуванні в деяких колоніях усуваються. Зразковими є дитячі колонії імени Горького і імени Держинського.

Підлітків, що перебувають в бурсах (понад 15 років), відряджають на роботу через біржу праці. Протягом 1926/27 р. працю на підприємствах і в установах одержало 365 підлітків, 1927/28 року — 885. До артілів комборотьбезу, направлено 50 осіб і до військових частин передано за останні два роки — 47 осіб, на робфаки відряджено 95.

Крім того, практикують передавати підлітків на трудове виховання кустарям і селянам (на патронування). Протягом 1926/27 і 1927/28 р. р. передано на певних договірних умовах кустарям 97 підлітків і селянам — 48.

Щоб допомогти дітям, що бідують, і запобігти безпритульності, в Харкові відкрито 1927/28 року: майстерню для підлітків на 76 осіб, безплатну їдальню для дітей, що відпускає щоденно пересічно 100 обідів і сніданків, нічліг для дітей і підлітків на 100 чол. За останні два роки на боротьбу з безпритульністю і на допомогу дітям видано 1.166.065 карб.

Для збільшення коштів і на притягнення суспільної уваги та ініціативи до питання ліквідації дитячої безпритульності проведено 1927/28 року два „місячники допомоги дітям“. Протягом цих двох кампаній переведено широку роботу коло ознайомлення всіх трудящих із станом безпритульності та заходами боротьби з нею. Перший „місячник“ дав у Харкові 128.000 карб., а по районах округи — 22.000 карб., що їх сповна і залишено в районах на задоволення місцевих потреб допомоги дітям; протягом „місячника“, що його переведено цього року, зібрано в Харкові 102.500 карб.

Надалі основне завдання — поширити роботу, щоб запобігти безпритульності. На цьому завданні повинно зосередити свою увагу т-во „Друзі дітей“. Тепер по всій окрузі налічується 220 осередків, що об'єднують 25.800 членів цього товариства (23.000 у місті і 2.800 у районах); за рік зібрано 104.000 карб. Треба притягти широкі робіничо-селянські маси до активної участі в роботі товариства „Друзі дітей“.

Наступ соціалізму загострює опір класових ворогів. Сильніше огонь на глিতая, непмана, шкідника та бюрократа, що їм допомагає!

ПОСИЛИТИ МАСОВУ РОБОТУ СІЛЬРАД

Основне завдання радянської виборчої кампанії — залучити до рад нові широкі шари робітників і трудящих селян, приєднати нові кадри пролетаріату, наймитів і бідніше селянство до участі в соціалістичному будівництві. Під час останніх перевиборів, що відбулися півтора роки тому, завдання це в великій мірі виконано: склад харківської міськради поновився на 58%, сільських рад на 50,5%, міських і селищних — на 64,9%, окрвиконкому на — 27,1%.

Підсумки більш, ніж півторарічної роботи поновлених рад Харківщини в основному характеризується зміцненням, з одного боку, спілки трудящих міста й села, з другого, спілки селянської бідноти й широкої маси середняцького селянства, підвищенням ролі рад у суспільно-політичному та господарському житті трудящих і в обслуговуванні повсякденних потреб робітників і селян, пожвавленням і поліпшенням всієї роботи рад у місті і на селі.

РОБОТА СІЛЬРАД

Поширення прав сільрад

Величезний вплив на роботу рад мало переведене поширення прав місцевих органів влади. Основним наслідком цього заходу було підвищення авторитету сільрад, як органів влади на селі, і посилення їхнього впливу на всі галузі господарського, культурного й побутового життя села.

З переданням сільрадам низки нових функцій (вирішення земельних суперечок, надання пільг щодо сільгосподатку, залучення населення до шляхового будівництва, розподіл

позик на землевпорядкування, регулювання сільського будівництва, керівництво всіма культурно-соціальними установами на території сільрад і інш.), характер роботи сільрад змінився що-до чимраз більшої переваги в ній господарських елементів. Сільради ближче підійшли до господарського життя села.

Але поруч загальних досягнень, як наслідок переведення в життя закону про поширення прав місцевих органів влади, треба відзначити, що велика частина сільрад все ще не завоювала збільшеного обсягу роботи. Низку основних, переданих за новим положенням сільрадам функцій, вони все ще виконують мляво, або це зовсім не відбивається у їхній практичній роботі (регулювання адміністративного життя села, догляд за сільським будівництвом, регулювання найманої праці в селянському господарстві і інш.).

Матеріальна база Рад

1927/28 бюджетового року вперше, як досвід, виділено 28 сільських бюджетів загальною сумою в 322.000 карб.; середній розмір сільського бюджету становив щось із 12.000 карб.

Прибутково-видаткові кошториси були виділені 1927/28 р. в 71 сільраді, проти 61 прибутково-видаткового кошторису 1926/27 року. Цього 1928/29 року намічено довести число самостійних сільських бюджетів до 94.

Сільради мало виявляють кошти земельних товариств і інші прибуткові джерела. До роботи коло складання прибутково-видаткових кошторисів і сільбюджетів слабко залучена вся маса членів рад і сільського активу.

Склад сільрад

У складі 24-ох районів округи є 424 сільради, що з них 67 російських і 1 німецька.

Сітка сільрад по округі взагалі збудована правильно: на кожну сільраду пересічно припадає 6 населених пунктів з населенням у 2.404 чол.; пересічно населений пункт віддалений від сільцентру на 4 верстви.

Наслідком минулої виборчої кампанії досягнуто дальшого поліпшення соціального складу рад. Усіх членів і кандидатів сільрад—14.031 чол. з них:

бідняків	52,4%
середняків	40,0%
заможних	7,1%

Робітників і наймитів у складі сільрад—5,3% (проти 4,5%), 1926 р. Жінок у складі сільрад 9,7% замість 8,2% 1926 р., число членів КНС зросло до 23,2%, проти 19,9% 1926 року. Зросла також питома вага членів і кандидатів КП(б)У з 8,0% 1926 року до 9,7% і членів ЛКСМУ з 3,6% до 4,1%; увесь склад сільрад в наслідок перевиборів, як уже сказано, поновлений на 50,5%.

У складі голів сільрад було (за підсумками виборчої кампанії 1927 року).

робітників	2,9%
селян	93,0%
службовців	4,1%

З їх числа:

бідняків	56,7%
середняків	36,2%
заможних	7,1%

У загальному складі голів сільрад є одна жінка (0,2) членів і кандидатів КП(б)У—18% (збільшення проти 1926 р. на 4,2%), членів ЛКСМУ—1,7%, членів КНС—53,6%, осіб, що служили у Червоній армії—51,5%. Склад голів сільрад поновлено на 16,5%.

У складі секретарів сільрад:

робітників	1,7%
службовців	51,7%
селян	46,6%

Членів і кандидатів КП(б)У серед секретарів сільрад—5,8%, членів ЛКСМУ—12,2%, жінок—2,9% (12 осіб проти 6 1926 року).

Виявилось, що своєю працездатністю склад голів сільрад у великій частині незадовольняючий.

Те саме треба сказати про секретарів сільрад, більшість з них мало підготовані й недостатньо кваліфіковані, а велика частина їх не справляється з роботою.

За час, що минув від останніх перевиборів до вересня цього року, в наслідок серйозної й великої перевірки на практичній роботі відданості й працездатності голів сільрад, зайшли вельми великі зміни у їхньому складі: (див. табл. на 94 стор.).

Не завжди, однак, перед заміною нездатних робітників підготовують відповідні кандидатури.

Таке становище з складом голів сільрад в умовах недостатньо організованої громадської контролі за роботою сільрад, зокрема, від КНС, призводить до істотних хиб у прак-

	Переобрано		Накл. дис- цип. кар.		Притяг. до суд. відп.	
	голів	секр.	голів	секр.	голів	секр.
З моменту перевиборів до 1/І-28р.	51	—	31	10	8	—
З 1/І-28 р. до 1/ІІІ-28 р. (хлібо- заготівлі)	25	6	27	9	19	2
З 1/ІІІ-28 р. до 20/VІІІ 1928 р.	72	14	77	17	11	—
Разом . . .	148	20	135	36	38	2
Відсоток до загального складу голів	34,9	—	31,6	—	9,0	—
Відсоток до заг. складу секрет. .	—	4,7	—	8,5	—	0,5

тичний господарській і громадській роботі сільрад і в окремих випадках до перекручення політичної лінії радянської влади на селі.

До числа основних хиб і перекручень належить недосить діяльна участь сільрад у переведенні землевпорядкування, у колективізації сільського господарства, підвищенні його урожайності й товарності, кооперуванні селянства, контракції зернохліба, охороні інтересів наймитства, виконанні постанов судових органів, у земельних справах, зокрема, що до заможних шарів; не рідкі факти перекручення лінії й директив при вираховуванні сільгоспподатку, недостатньої роботи що до виявлення прихованих об'єктів оподаткування, неуважне ставлення до скарг червоноармійців і недосить енергійного виконувannya законів про пільги родинам червоноармійців.

Треба завести, як систему підготування і перепідготування секретарів сільрад, організуючи спеціальні курси й курси-наради, регулярно скликаючи районні інструктивні наради і т. інш.

Питання про особовий склад голів і секретарів сільрад—це для найближчого часу основне.

Активність бідняцько-середняцьких мас села

З переведенням у життя нового положення про сільради підвищилася активність основних мас селянства і їхня зацікавленість роботою сільрад.

Відвідування засідань пленумів і президій сільрад виборцями і членами сільрад характеризують такі дані (пересічно на одне засідання):

	Член і канд. сільрад.	% % відвід. до заг. числа чл. сільрад	Селяни не- члени сільрад	З них жінок
Пленум. 2-е піврічч. 26/27 р.	15 чол.	43,8	13 чол.	2
„ 1-е „ 27/28 „	15 „	44,1	20 „	3
Президії 2-е „ 26/27 „	4 „	47,7	2 „	—
„ 1-е „ 27/28 „	4 „	47,7	5 „	—

Інтерес до роботи сільрад, що де-далі більшає на селі, характеризують не тільки наведені дані про число учасників у засіданнях, але й кількісний зріст активу, що групується навколо сільради. Цей актив у більшості складається з робітників земельних громад, культурних господарів, старих пайовиків кооперації, старих членів КНС і інш. (в окремих сільрадах від 25 до 130 чол.).

Сільради і провідний склад робітників сільрад недостатньо працюють коло залучення активу до практичної роботи; комісії-ж сільрад організаційно не зміцніли настільки, щоб утворити сприятливіші умови для залучення активу.

Загальні збори виборців

Пересічно на одну сільраду припадає загальних зборів виборців (сходів):

У 2-му півріччі 1926/27 р. 4

„ 1-му „ 1927/28 „ 5

Чимраз частіше перед загальними зборами виборців у питаннях, що стоять на порядку денному сходу, засідають, сільради, щоб заздалегідь підготувати ці питання: так за даними 6 типічних сільрад, округи із загальної кількості питань, що стояли на загальних зборах виборців тільки 7,7% було зворушено безпосередньо на зібраннях. Все ж спостерігаються (хоча вже і рідше) випадки, коли провідна роля належить сходові, а не сільраді.

Робота пленумів, президій і комісій сільрад

Набагато зміцнився організаційний стан сільрад що до регулярності засідань і змісту роботи пленумів сільрад.

Коли протягом першого півріччя 1926/27 року кожна сільрада засідала один раз на місяць, то в другому півріччі

1927/28 р. пленуми засідають трохи частіше (1 раз на 2-3 тиж.), а відповідно зросла і загальна кількість питань, розглянутих на пленумах за той період.

Пересічно на одну сільраду було засідань пленумів:

У 2-му півріччі 1926/27 року 7

„ 1-му „ 1927/28 „ 10

Засідання президій сільрад за останній період відбувалися менш регулярно і одночасно зменшилася кількість засідань, що пояснюється, з одного боку переданням частини питань на розгляд пленумів, а з другого, переобтяженням членів президій сільрад роботою коло переведення низки кампаній.

Комісії сільрад ще до цього часу працюють незадовільно; з п'яти теперішніх комісій при кожній сільраді більш—або менш регулярно працюють тільки комісії—земельна і впорядкування (остання в зв'язку з переведенням будівельних робіт на кошти від самооподаткування); решта ж комісій працюють мляво, а комісія допомоги громадським організаціям у більшості випадків зовсім не працює.

Сільради й земельні громади

Від часу останніх перевиборів сільради стали на вірний шлях здійснення провуду земгромадами.

Як правило, питання, що їх розглядають на зібраннях земгромад, обговорюють перед тим у сільрадах.

З виданням нового положення про сільради вплив і провід земгромадами від сільрад набагато посилювся. Чимала частина сільрад вживає певних заходів що до залучення коштів земельних громад на загально-господарське будівництво; де-не-де прибутки земгромад включено у загальний бюджет сільради.

Організація земгромад, правильне оформлення діяльності їх—це вельми важливе питання, і провід земгромадами від сільрад треба ще поліпшити й посилити. У сільрадах, а не в земгромадах, повинно зосередити провід усім господарським і громадським життям на селі. Треба виконати завдання що до залучення коштів земгромад, призначених на потребу впорядкування села й інш., у загальне річище сільських прибутково-видаткових коштів або сільських бюджетів.

Сільські ради й КНС

У більшості сільрад округи, зокрема після переведених на селі весняних кампаній, роля КНС у практичній роботі сільрад набагато зросла. Але все ж зв'язок сільрад і КНС у практичній роботі ще недостатній; у роботі КНС ще не

відчувається контролі за роботою сільрад. Заходи радянської влади що до подання господарської допомоги бідноті недостатньо популяризують у масах, а в багатьох випадках у роботі КНС не знаходять достатнього відбитку; організації КНС у багатьох випадках ще слабо відстоюють інтереси бідноти через сільради (через членів КНС).

Робота КНС з моменту реорганізації покращала й зміцніла. Покращав і якісний склад організації в зв'язку з тим, що серед тих, що наново вступають до КНС переважає біднота, чого раніше не спостерігалось. Помітно позвавилася господарська самодіяльність КНС, особливо в галузі колективізації сільського господарства бідноти. Посилилася провідна роль організованої бідноти в сільрадах, кооперації і інш. громадських організаціях села. У зв'язку із загальним організаційним зміцненням КНС зріс їхній авторитет серед бідноти і посилюється вплив КНС на широкі бідняцько-середняцькі маси, що підтверджується об'єднаним виступом бідноти з середняками при перевиборах сільрад і провідного складу кооперації, виступами проти глитайства у період кампаній, що їх переводили на селі, а також організацією з ініціативи бідноти нових сільських КНС і залученням до них неорганізованої бідноти.

Про зріст КНС свідчать такі дані:

	Число сільських КНС	Число членів КНС
на 1/X—26 року . . .	368	16.294
„ 1/X—27 „ . . .	418	21.358
„ 10/X—28 „ . . .	440	27.894; з них жінок—3.243, або 11,6%.

Переведена у другій половині 1928 року (з липня до жовтня) перевірка лав КНС мала на меті очистити їх від чужого бідноті й ворожого радянській владі елементу, що проліз до організації неможливого селянства або на те, щоб покористуватися з надаваних державою пільг бідноті, або щоб підірвати авторитет КНС серед широких бідняцьких мас села. Наслідком перевірки комітети неможлимих селян великою мірою очистилися від глитайського і іншого чужого їм елементу, що засмічував їх. В той же час перевірка влила в лави організованих неможлимих нових 6.160 бідняків.

Величезну масу бідноти все ще незалучено до КНС.

Помітно збільшилася за останні 1½ роки громадська активність членів КНС. Наслідком останніх перевиборів рад відсоток членів КНС у сільрадах збільшився з 19,9⁰/₀ до 23,2⁰/₀, число членів КНС серед голів

сільрад зросло на 6,2%, серед членів РВК'ів—на 14,6% і, нарешті, число членів КНС у складі Окрвиконкому збільшилося на 12,4%.

Велику роль відіграла 1927/28 року організація незаможних селян коли переводили на селі політичні й господарські кампанії (хлібозаготівля, самооподаткування, посилення обороноспроможности країни, позика зміцнення сільського господарства, весняна й осіння посівкампанії). Участь КНС у цих кампаніях сприяла їх успішному переведенню. Члени КНС активно виступали. Виявляли затаєння землі. Викривали захований глітаями хліб, підписувалися на позику, брали участь у збиранні недоплат сільгосп податку й держстрахування.

Разом з тим в окремих районах на початку кампаній сільські КНС, підпавши під вплив глітайв, мляво поставилися до участі в кампаніях.

Жвавішу участь взяли КНС у справі організації нових колгоспів і машиново-тракторних товариств. 41,3% усіх господарств, об'єднаних комунами, с.-г. артілями, товариствами для спільного обробітку землі й маш.-тракт. товариствами, становлять господарства членів КНС; у склад цих с.-г. виробничих об'єднань увіходять 18% господарств, що їх об'єднує КНС.

Треба максимально посилити залучення до лав КНС неорганізованої бідноти і, зокрема, жінок. Соціально чужий елемент, що й після перевірки ще залишився з КНС, треба рішуче виявляти й виключати з організації.

В галузі господарській перед КНС стоїть надзвичайно важливе завдання—всіма засобами допомагати дальшому об'єднанню бідняцьких господарств у колективи.

Величезна роль КНС в наступну кампанію перевиборів рад зводиться до об'єднання навколо себе всієї селянської бідноти, наймитства й середняцької маси селянства для організації рішучої відсічі глітайству.

Робота сільрад і громадська контроля

Практична робота сільрад Практична робота основної маси членів сільрад посилилася у період політичних і господарських кампаній на селі. У переважній більшості сільради в цей період виключно збирали сільгосп-податок, страхові платежі, допомагали хлібозаготівлям, переводили самооподаткування і поширювали позику зміцнення селянського господарства.

У практичній роботі сільрад центральне місце посіло самооподаткування; основна маса сільрад взагалі упоралася з цією роботою. Все ж були випадки пасивного ставлення сільрад і їх президій до кампанії самооподаткування.

Проведення цього року самооподаткування населення ще набагато збільшило господарські елементи в роботі сільрад; у багатьох місцях сільради самостійно здійснюють плани будівництва на кошти самооподаткування.

Ради і кооперація Посилилася робота сільрад що до сприяння розвитковій кооперації й керівництва її роботою. Частіше ставляться на засіданнях пленумів і президій сільрад доповіді й звіти керівників кооперації; кооперативний актив став набагато ближче до роботи сільрад.

З цього погляду позитивні наслідки є у більшості сільрад, і ці наслідки треба всіма способами закріпити й надалі розвивати.

Робота серед наймитства Робота сільрад серед наймитства млява. Кепсько організований облік наймання робочої сили; робота коло виявлення неохоплених умовами наймитів і догляд за виконанням законів про працю не провадиться, і більша частина, охоплена трудомовами наймитів, не застрахована.

Скрізь і завжди не звертається уваги на те, щоб залучити наймитів до роботи сільрад.

Керівництво роботою сільрад Живий і систематичний зв'язок РВК-ів з сільрадами набагато зміцнів. Наслідки весняних кампаній набагато наблизили РВК-и не тільки до провідного складу сільрад, але й до всієї маси сільрад; РВК-и ближче й глибше підійшли до вивчення хиб практичної роботи кожної сільради, зокрема.

Крім виїздів членів президії РВК'у й інших робітників на село, основна форма живого керівництва—це регулярно переводжуванні інструктивні наради голів сільрад, секретарів і голів комісій сільрад.

За хибу вважати треба те, що переведені обслідування сільрад часто мають формальний характер і обмежуються загальними вказівками. У керівництві роботою сільрад все ще спостерігається адміністрування замість ділової серйозної допомоги й конкретного інструктування: мляво залучаються робітники сільрад до пророблення питань районного господарства.

Ревізія
та контролю

Сільські ревкомісії взагалі працюють ще мляво, а в низці випадків вони зовсім не працюють. За перше півріччя 1927/28 року переведено ревізії по 270 сільрадах округи. Про свою роботу сільські ревкомісії не складають звітів перед широкими масами. У низці районів тільки за останній час спостерігається деяке посилення роботи ревкомісій у зв'язку з витрачанням коштів від самооподаткування населення.

Елементи самокритики та здорової суспільної перевірки і критики роботи на селі—незначні й не знаходять свого відбитку в практичній роботі сільрад.

Істотною хвилюючою в роботі ревкомісій є те, що майже скрізь робота їх носить тільки характер фінансової контролю. Робота-ж що до перевірки виконання наказу виборців і перевірки виконання директив вищих органів влади—проводиться мляво.

Відсутність систематичної звітності окремих членів сільрад перед виборцями, а також регулярної загальної звітності сільрад, це одна з серйозних хиб масової роботи сільрад.

Серед широкої маси виборців не досить популяризовано право на дострокове відкликання членів сільрад. Виключали із складу сільради й усували від роботи здебільшого з ініціативи райвиків без попереднього підготування суспільної думки села. Разом відкликано по 20 районах на протязі року з моменту перевиборів 61 депутата.

* * *

Важливішим завданням наступної радянської перевиборчої кампанії на селі—це організація політично міцних сільрад, що твердо захищають у своїй повсякденній роботі інтереси бідноти, зміцнюють спілку робітників, наймитства й бідноти з усією масою трудящих села.

Тільки такі ради зможуть організувати широкі бідняцько-середняцькі маси села для боротьби з посиленням опору соціалістичному будівництву від глитайських, ворожих радянській владі елементів, зможуть зміцнити спілку трудящих мас села з міським пролетаріатом, скерувати колективну волю й творчі сили наймитства, бідноти й середняків на піднесення врожайності селянських полів, на колективізацію й машинізацію сільського господарства, на активну допомогу індустріялізації нашої країни, на підвищення культурного рівня трудящих.

Ось яких наслідків треба домогтися за теперішньої перевиборчої кампанії, ось на що треба організувати всю бідняцько-середняцьку масу села для активної участі в перевиборах рад.

МІСЬКІ Й СЕЛИЩНІ РАДИ

В Харківській окрузі, крім м. Харкова, є 3 міськ. ради. Селищних рад по окрузі — 10.

У Мерефі, Панютині, Люботині, Лозовій і Чугуїві робітники становлять від 20—40% усієї маси виборців, решту виборців становлять службовці, селяни й інш. В решті селищ робітників менше.

Перевибори рад 1926/27 року дали значне поліпшення складу міських і селищних рад, збільшивши в них пролетарське ядро — робітників із 8,9% у 1925/26 році до 37,7%. У перелічених селищах робітничого типу робітники становлять у радах 56,3%. В той же час у теперішньому складі рад збільшилося представництво Червоної армії з 0,3% до 10,1%. Збільшилася також кількість членів і кандидатів КП(б)У (з 26,6% до 34,4%) і членів ЛКСМУ (з 2,8% до 7%).

Разом у міських і селищних радах 799 членів і кандидатів проти 327 у 1926 р. Соціальний склад їх такий:

робітників	301 (з них робітників з виробництва—290)
селян	125
службовців	276
червоноармійців . . .	49
інших	48

З усієї цієї кількості новообрані складають—64,9%.

При загальному значному поліпшенні соціального складу міських і селищних рад питома вага робітників у президіях рад все ж невеличка. Так, у складі президії міськрад робітників—39%, службовців—39%, селян—22%; у президіях селищних рад робітників—26%, службовців—61%, селян—10% і інших—3%.

До видання закону про поширення прав місцевих органів влади міські й селищні ради користувалися з вельми обмежених прав і не мали ніякої матеріальної бази. Нові по-

ложення про міські й селищні ради набагато поширили обсяг їхніх прав і роботи, в зв'язку з чим зростає їхня роль в господарському й культурному будівництві округи, в обслуговуванні повсякденних потреб трудящих мас. Але сповна нові положення про міські й селищні ради ще не переведено в життя, хоча перехід на нове положення почався ще в грудні 1927 року.

Авторитет міських і селищних рад серед виборців ще цілком недостатній; широкі маси виборців не залучено до їхньої роботи; ради не охопили сповна обслуговування побутових потреб трудящих й не стали ще повноправними органами управління.

Не зміцніли ще міські й селищні ради й організаційно. Провідного складу ще не дібрано; самостійні президії хоча й виділені, але майже скрізь на їх чолі стоять голови райвиків. Секції рад в окремих випадках не організовані, а в інших організованої і планової роботи не провадять; актив рад і виборців вельми слабко втягнуті в роботу секцій.

На пленумах міських рад основні питання міського господарства, як правило, не обмірковуються, а в більшості випадків їх розв'язують президії. У селищних радах велику частину поточних питань розглядають на пленумах.

Серед практичних питань, що їх розглядають на пленумах, переважають питання адміністративно-організаційного характеру.

Відвідування членами й кандидатами рад засідань пленумів доходить 61,5%, а засідань президій—50%. Члени й кандидати рад відвідують засідання секцій рад пересічно від 50 до 80%; при цьому треба зважити, що взагалі кількісний склад секцій цілком невеличкий, і в деяких радах секції складаються із 4-5 членів.

Широка ж маса виборців буває присутня тільки на урочистих засіданнях пленуму ради. На засідання президій виборців не залучають. В цілком невеличкій кількості виборці беруть участь у засіданнях секцій.

Зв'язок членів рад з широкою масою виборців недостатній і не відбивається в практичній роботі рад.

Звітність про роботу рад провадиться тільки кампаніями.

Практичні питання робітники-виборці ставлять не через членів ради, а безпосередньо, а то й здебільшого не в радах, а в райвиках і окремих установах.

ПРИЙОМНІ ДНІ

Один із засобів наблизити радянський апарат до робітничо-селянських мас і посилити зв'язок з виборцями—це заведення торік практики прийомних днів на підприємствах і в селах.

Прийомні дні на селі Вже перші підсумки переведених на селі прийомних днів довели, що, як система, вони цілком виправдали себе. А надалі ще більше підтвердилася доцільність цієї нової методи роботи. В той же час виявилася низка хиб у переведенні прийомних днів.

Одна з істотних хиб—це недостатня увага від райвиконкомів, сільрад і культурно-освітніх організацій села до підготування переведення прийомів. Мало не скрізь слабка робота що до з'ясування селянству значіння прийомного дня і попереднього ознайомлення з порядком його переведення. Відзначено випадки, коли селян навіть не сповістили про прийомний день.

Не вважаючи на хиби в підготуванні до прийомів, на них буває звичайно чимала кількість селян: пересічно 8-9% населення даного села. Інтерес бідняцько-середняцької маси селянства до прийомних днів дедалі зростає й відвідування їх чимраз більшає. Число питань, скарг, заяв і прохань, що надходять, при цьому залежить великою мірою від ступеня підготованости зібрання: де краще переведена підготовча кампанія, там більше надходить запитань.

За час з травня до жовтня 1928 року в районах округи переведено 49 прийомних днів. За даними про 21 прийомний день, переведеного на селі в період травень—липень 1928 року, від 49 організацій і 449 окремих осіб, надійшло 538 запитань; з них 69,9%—особистого характеру і 30,1%—громадського. В окремих випадках відсоток запитань громадського характеру доходить до 84%.

Основну групу становлять питання землевпорядкування і землекористування (22,7% усіх поданих запитань і заяв), надання пільг і подання допомоги (11,8%), сільськогоспо-

дарського податку (9,9%), а також скарги на тяганину, бюрократизм і службові злочини (9,8%).

У групі запитань громадського характеру, крім землекористування і землевпорядкування значне місце посідає питання торгівлі, кооперації й постачання (12,4%), упорядкування (11,2%), культурно-соціальні (9,3%).

До основної групи питань особистого характеру, крім перелічених, належить і питання відновлення у виборчих правах.

Із зазначених 538 запитань і заяв:

Розв'язано на місці	185, або 34,4%
Передано на розв'язання сільраді й сільорганіз. . .	96 „ 17,8%
Передано на „ РВК'у і райорганізацій .	152 „ 28,3%
Передано на „ окружних установ і організ.	105 „ 19,5%

Частенькі випадки, коли розв'язання окремих питань і клопотань загальноється в той час, як їх можна було б розв'язати підчас прийому. Треба, однак, відзначити, що за останні місяці де-далі більше число питань, що їх розв'язують на місці.

До числа найважливіших хиб належить те, що досвід і наслідки прийомних днів вельми мало використано, щоб усунути хиби в роботі низових радянських, господарських і кооперативних організацій. Разом з тим, як зазначено вище, скарги на тяганину, бюрократизм і службові злочини становлять досить високий відсоток загального числа заяв, що надійшли на прийомних днях. У багатьох випадках особи, що приймають, виконують тільки роль заступників в окремих заявах, що надходять.

Прийомні дні на У Харкові з травня 1927 року до 1/XI 1928 р. підприємствах переведено на підприємствах 167 прийомів.

Робітники виявляють великий інтерес до прийомних днів; зростає число відвідувачів прийомів і тих, що звертаються сюди з різними питаннями матеріально-побутового, соціально-культурного, професійного і виробничого характеру.

І в місті, як і на селі популярність і успіх прийомних днів у великій мірі залежить від підготування до них робітничої маси даного підприємства. За останні місяці фабзавкоми звертають на цю роботу більше уваги, ніж раніше, проте, ще й тепер окремі фабзавкоми не досить уважно ставляться до підготування прийомних днів.

Разом за зазначений період на підприємствах було 3.500 звертань. Відвідують прийоми на великих підприємствах так багато (доходить до 100 чол.), що в окремих випадках практикується продовження прийому на другий день. Всі 167 прийоми відвідало 3.000 чол.

Основна хиба прийомних днів на підприємствах так само, як і на селі є та, що установи й організації не досить швидко виконують розпорядження, зв'язані з наслідками переведених прийомних днів.

Надалі треба на підставі вже добутого досвіду закріпити практику прийомних днів. За-разом треба вжити заходів що до усунення виявлених хиб і переведення прийомних днів у місті й на селі.

Більше уваги треба звернути на підготовування до прийомів і популяризації завдань і цілей прийомних днів серед широких мас трудящих. До цієї роботи повинно у великій мірі залучити сільради, низові професійні й громадські організації та культурно-освітні установи.

Особливу увагу треба звернути на усунення як хиб, виявлених підчас прийомних днів, так і причин, що спричиняються до цих хиб.

*Пожвавимо ради! Наблизьмо державний апарат
до мас, очистьмо його від чинуш та бюрократів!
Піднесемо через ради творчі сили мас!*

РОБІТНИЧО-СЕЛЯНСЬКА КОНТРОЛЯ

Важливі завдання харківської окружної робітничо-селянської інспекції такі: наближення державного апарату до мас, спрощення і здешевлення його, боротьба з бюрократизмом і канцелярською тяганиною в радянських установах, боротьба з негосподарністю і перевірка виконання важливіших постанов і декретів радянської влади. В цьому напрямку харківська окр. РСІ і провадила свою роботу протягом останніх 1½ років.

Протягом 1927/28 року переведено 88 інспекцій-обслідувань, з них 78 виконав апарат РСІ, а 10 обслідувань переведено порядком масової роботи з участю членів міської ради, ЛКСМУ, профспілок і т. інш. Проти 1926/27 року обсяг роботи окр. РСІ збільшився на 72,5% (при тому самому апараті); до великої міри це був наслідок розвитку масової роботи.

Робота коло поліпшення і здешевлення держапарату

Обслідування становища радянського апарату виявили низку досягнень, що посідають в скороченні і здешевленні апарату, усуненні непотрібних формальностей, зменшенні паперової звітності, спрощенні системи управління і т. інш.

Здійснення декрету про поширення прав низових органів управління не зважаючи на те, що звязані з цим заходи здійснено ще далеко не сповна, великою мірою наблизило вже низовий апарат до населення і прискорило проходження в ньому і розв'язання різних справ. Так, наприклад, передання сільрадам права розв'язувати судові суперечки в земельних справах зменшило терміни і проходження з 4-5 місяців до 2-2½ міс.; статути товариств взаємодопомоги після передання цієї функції райвикам реєструють за 1-2 дні,

замість 2 тижнів. Набагато спрощено і прискорено: реєстрацію актів громадянського стану, видавання особистих посвідчень і низку інших операцій.

Переведення в життя декрету про 20% зменшення адміністративно-управлінських видатків повинно (за кошторисними припущеннями) призвести 1927/28 року до здешевлення вартости утримання окружного адміністративного, промислового і торговельно-кооперативного апарату на суму в 3 міл. карб. (на 21,3% проти 1926/27 року). За перше півріччя 1927/28 року, як показала перевірка, ощадження коштів наслідком здешевлення апарату досягло 1,2 міл. карб.

У зв'язку з виконанням директиви про 20% зменшення видатків всього окружного апарату, переглянуто штати і цілком зайві посади скасовано. Штати зменшено взагалі на 1.070 чол. і зведені 1927/28 року до 6.251 чол. проти 7.321 у 1926/27 р., тоб-то зменшено на 14,7%.

Перевіркою постанови про зменшення звітності в окружних установах встановлено, що в місцевій промисловості статистичну звітність зменшено на 66,5% і фінансово-бухгалтерську на 57%, в окрздоров'ї кількість форм звітності зменшилося з 24 до 12 або на 50%, комгоспу — на 20,7% і т. інш. Досягнення в цій галузі є і в низці інших окружних установ. Але в той же час у постанові звітності є ще низка хиб, що їх надалі треба усунути.

Пильну увагу окр. РСІ звернуло на питання раціоналізації роботи окремих установ, зокрема, і в першу чергу тих, що обслуговують широкі маси трудящих, як наприклад, страхкаси, лікарського апарату, апарату Держстраху й низку інш. Вжиті в цих установах за вказівками РСІ заходи призвели до значних поліпшень. Так, спрощено систему одержання допомог з приводу безробіття, апарат страхкаси наблизився до застрахованих, черги на виплатних пунктах зменшилися в десять разів в той же час раціоналізаторські заходи дали змогу (в зв'язку зі спрощенням роботи) зменшити апарат страхкаси і здешевити вартість його утримання 1927/28 року на 27.170 карб.

Одночасно з перевіркою наслідків заходів що до поліпшення і здешевлення окружного апарату окр. РСІ провела минулого року також низку робіт, скерованих до дальшого його удосконалення. Так, вивчено: систему подавати лікарську допомогу населенню, техніку державного страхування, техніку проходження справ у судово-слідчих органах, систему акцизного й безпосереднього оподаткування, техніку складського господарства в торговельних організаціях. Наслідки цих робіт у загальних рисах характеризують виявлення низки хиб і опрацювання раціональної системи, що усуває істотні недостачі, спрощує

роботу апарату і набагато поліпшує обслуговування широких мас трудящих. Намічені раціоналізаторські заходи буде переведено і вони дадуть практичні наслідки поточного року. Деякі з них уже частково переводяться, як наприклад, заходи, скеровані на спрощення й прискорення процесу проходження хворих у лікарнях і вже дають позитивні наслідки.

Поруч досягнень у галузі здешевлення й спрощення держ-апарату, в ньому відзначено ще багато хиб, як надмірний централізм, неукладистість апарату, паралелізм у роботі, тяганина, бюрократизм.

Великою хобою в становищі окружного радянського апарату є також кепська службова дисципліна (запізнення на працю, прогули). На підставі матеріалів обслідування вжито заходів по лінії адміністрації і місцевкомів до піднесення трудової дисципліни службовців.

Перевірка виконання директив

Пильну увагу окр. РСІ звернула на перевірку виконання постанов і розпоряджень уряду. Минулого року в плановому й неплановому порядку переведено перевірку зменшення адміністративно-управлінських видатків, виконання декрету про права місцевих органів, директиву що до хлібозаготівель, засівкампанії, перевірка використання коштів із самооподаткування, виконання декрету про виселення колишніх поміщиків, декрету про зменшення собівартості продукції, директиви про раціоналізацію виробництва, виконання Хаторгом постанови РПО про місцеві торги, використання фонду бідноти, виконання декрету про передання держземфодну місцевого значіння біднішим селянам.

Роботи, що їх переведено харківською окр. РСІ у цих галузях, дали змогу вчасно виявити й усунути хиби у виконанні директив провідних органів і сприяли тим самим успішнішому переведенню звязаних з цим заходів.

Боротьба з негосподарністю, зловживаннями і збитками

У процесі своєї обслідувальної роботи окр. РСІ виявила низку фактів негосподарности, що є наслідком не тільки організаційних хиб, але й невмілого проводу, а в деяких випадках і злочинного ставлення до справи.

Найяскравіший приклад негосподарности виявлено обслідуванням заводу „Світло Шахтаря“, де крім великих хиб

у капітальному будівництві, встановлено негосподарне витрачання великих коштів. Виявилося, що винуватцями, головню, є будбюро Донвугілля й управління підсобних підприємств, що не звернули потрібної уваги на доручену їм роботу; керівників цих установ притягнуто до судової відповідальности.

У відділі упорядкування міськвідкомгоспу обслідуванням РСІ викрито: широкий протекціонізм, пияцтво керівників зі спецами, негосподарність і цілу низку різних зловживань. Не було класової лінії, коли розподіляли земельні ділянки під будівлі: робітники по 2-3 роки оббивали пороги управління впорядкування, а спекулянти й темні ділки одержували ділянки за 2-3 тижні. Наслідком обслідування майже ввесь керівничий склад відділу звільнено й притягнуто до судової відповідальности.

Не тільки в наведених випадках, але й у всіх інших, винних у зловживаннях і негосподарності притягнуто до суворої відповідальности.

Окр.РСІ виявила також багато випадків збитків у держ-апараті. Усунення їх призвело до великого ошадження коштів (понад 60.000 крб.).

Винних до відповідальности

Дбаючи за поліпшення й удосконалення держапарату, окр. РСІ поруч переведення відповідних раціоналізаторських заходів, проводить тверду лінію, щоб викорінити у держапараті зловживання, недбайливе і злочинне ставлення до справи, тяганину й бюрократизм.

Разом за минулий рік колегія окр. РСІ наклала 141 кару; в тому числі:

передано до суду	20 справ
звільнено з роботи	29 осіб
висловлено догану	72 особам
зроблено зауваження у	20 випадках

З числа звільнених з роботи—9 керівників установ і 19 відповідальних робітників.

Робота бюро скарг

Торік наслідком реорганізації метод роботи бюро скарг окр. РСІ набагато посилилася участь у його роботі широкої

робітничої суспільності. Утворено інститут робітничих засідателів, що їх обирають на 6 місяців загальні збори робітників і беруть активну участь у розгляді скарг і розслідуваннях з приводу них.

Скарги розслідувано, головню, безпосередньо на місцях за фактичними матеріалами. Для переведення цієї роботи при бюрі скарг утворено постійний актив, що налічує до 300 чол.: члени міськради, робкори, робітничі засідателі й комсомольці, що складають загін „Легкої кавалерії“ (понад 100 чол.). Цей актив бере участь у розгляді скарг на засіданнях, у розслідуванні заяв і в переведенні окремих масових обслідувань.

1927/28 року апарат бюра скарг наблизився до сільського населення. На пленумах РВК'ів обрано районних уповноважених бюра скарг.

Вжито також заходів що до організації в районах округи „Легкої кавалерії“ ЛКСМУ і утворення при районних уповноважених активу з представників сільрад, професійних і громадських організацій. Робота ця ще тільки починає розгортатися.

Бюро скарг з кожним роком користується з чимраз більшої популярності й число скарг і заяв, що надходять, зростає:

	Число заяв, що надійшли	% до 1925/26 року
1925/26 рік	552	100
1926/27 „	1.520	273,5
1927/28 „	3.916	709,4

У числі 3.916 заяв, що надійшли до бюра скарг 1927/28 року є:

скарг	3.201	81,7%
робсількорівських заміток	266	6,8%
кореспонденцій	449	11,5%

Збільшується питома вага скарг на хиби апарату (на бюрократизм, тяганину, брутальне поводження з відвідувачами, негосподарність і т. інш.) при зменшенні відсотку скарг особистого характеру що до податків, землевпорядкування, у питаннях звільнення, житлових питаннях і т. інш. При цьому в числі скарг на хиби держапарату переважають скарги на бюрократизм і тяганину (842, або 47,1%).

У тих випадках, коли виявлялася вина окремих осіб, бюро скарг вжило таких заходів:

Звільнено з роботи нечленів спілки	8 осіб.
„ „ „ прийнятих за протекцією	10 „
„ „ „ за негосподарність	3 „
„ „ „ за брутальне поводження з відвідувачами	2 „
висловлено догану у	53 випадках
зроблено зауваження у	37 „
запропоновано адміністрації накласти кару в	26 „

Масова робота РСІ

Найхарактеристичнішим у всій роботі окр. РСІ протягом останніх 1½-2 роки є курс на втягнення в цю роботу широких мас трудящих і, зокрема, робітників з виробництва. Протягом 1927/28 року в роботі окр. РСІ брало участь 1.805 осіб, з них:

через міськграду	322 особи	18,3%
„ профспілки	404 „	22,3%
„ ЛКСМУ	492 „	27,2%
„ виробнич. і економ. комісії	301 „	16,6%
безпосередньо з виробництва	157 „	8,7%
через КНС, жінвідділ, партосередки і т. інш.	129 „	6,9%

Рівняючи з іншими, мало ще втягнуті в роботу РСІ жін-делегатки й сільський актив.

Щоб використати досвід і ініціативу робітників і службовців обслідуваних підприємств і установ РСІ проводить доповіді на загальних зібраннях робітників, або на виробничих нарадах і в економкомісіях.

Цю роботу характеризують такі дані:

	До початку обслідування	По обслідуванню
Проведено доповідів	82	81
Присутні були	6.109 осіб	5.936 осіб
Виступало	667 „	720 „

На проведених зібраннях робітники й службовці внесли низку цінних пропозицій, що їх зважила колегія РСІ і запропонувала відповідним органам для виконання.

Крім того, проведено 144 звітно-інформаційні доповіді, щоб познайомити маси з роботою КК РСІ. Широко поставлена також інформація про роботу харківської КК РСІ через пресу. Істотним досягненням з цього погляду є утворення „листка РСІ“ в газеті „Харьковский Пролетарий“, де щотижня висвітлюються за робкорівськими кореспонденціями і матеріалами КК РСІ хиби й досягнення в роботі держапарату.

Активну участь у роботі окр. КК РСІ бере „Легка кавалерія“ ЛКСМУ, що в її склад увіходить до 2.000 чол. Цей актив проробив торік велику роботу що до піднесення трудової дисципліни, перевірки виконання постанов економ. і виробничих нарад, перевірки заміток у стінгазетах, розслідування скарг і заяв і т. інш. Керує роботою активу ЛКСМУ постійна комісія „Штаб Л. К.“ з представників окружному і райкомів ЛКСМУ, редакцій газет і секції РСІ міськради.

Одною із основних форм залучення мас до роботи окр. РСІ—це організація секції РСІ міськради. У всій обслуговувальній роботі секції беруть широку участь партійні, професійні й громадські організації.

Основне завдання окр. РСІ в майбутньому—ще більше залучити до своєї роботи широкі маси трудящих, зокрема сільський актив і жінделегаток. Повинно також поширити практику відкритих засідань колегії РСІ і бюро скарг.

ЗМІЦНЕННЯ РЕВОЛЮЦІЙНОЇ ЗАКОННОСТІ

АДМІНІСТРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ

Стан міліції

Охорона громадського ладу в місті й на селі, догляд за виконанням обов'язкових постанов окрвиконкому й міськради, боротьба з хуліганством і соціальним паразитизмом здійснюється через адміністративний апарат округи; його ядро становить міліція.

1927/28 року вжито низку заходів щодо поліпшення моральних і службових якостей особового складу міліції, усунення хиб у її роботі й підвищення її авторитету. До числа цих заходів належить: перегляд складу міліції (чищення), уважніше ставлення до добору кандидатів, поліпшення порядку обслуговування населення, боротьба з вчинками, що їх не можна погодити з гідністю і становищем робітника міліції, зміцнення правного і поліпшення матеріального стану міліціонерів. Демобілізованих з Червоної армії прийнято на службу до міліції на 75% більше, ніж торік.

Щоб посилити і зміцнити зв'язок органів міліції з населенням, відповідальні робітники міліції виступили протягом року перед трудящими з 140 доповідями у районах округи і провели 25 розмов на фабриках і заводах міста.

Боротьба із злочинністю і соціальним паразитизмом

1927/28 року зареєстровано в районах округи 2.572 випадки хуліганства, або на 21% більше, ніж торік, а в Харкові 465 випадків, або на 40% менше, ніж 1926/27 року. П'яних затримано по місті 10.433 особи, або на 12% менше, ніж торік.

Проведено енергійну боротьбу з варінням самогону, внаслідок чого складено за рік по районах округи 5.597 протоколів, відібрано 1347 самогонних апаратів і 6.356 літр. самогону, стягнуто 45.820 карб. штрафу.

Про стан злочинності в окрузі дозволяють судити такі дані: (за 1927/28 рік):

	У Харкові		В окрузі	
	заявлено	викрито	заявлено	викрито
Пограбувань	667	372 або 55%	571	339 або 59%
Крадіжок коней	43	18 „ 30%	547	226 „ 41%
Убивств	50	25 „ 50%	355	266 „ 75%
Крадіжок простих	4.463	1.367 „ 31%	2.478	1.376 „ 55%
„ кваліфіков.	2.157	663 „ 31%	1.002	500 „ 49%
Підпалів	—	— —	1.145	306 „ 27%

Рівняючи до минулого року загальна злочинність як у районах округи, так і в місті Харкові трохи поменшала. За переліченими групами разом надійшло заяв про злочини:

	1927 р.	1928 р.
По районах	6.632	6.098
„ місту	7.845	7.432

отже число їх поменшало по окрузі на 8,7% і в місті на 5,5%. Що до окремих видів злочинів за останній рік зайшли такі зміни: в районах округи збільшилося число кваліфікованих крадіжок на 41,4%, грабунків на 16,7% і підпалів на 14,5%, а зменшилося число простих крадіжок на 35,4% і конокрадств—на 21,2%; у місті Харкові збільшилося число кваліфікованих крадіжок на 52,1%, пограбувань на 26,5%, а зменшилося число простих крадіжок на 28% і убивств—на 44%.

Боротьба з злочинністю, хуліганством і соціальним паразитизмом (жебрацтвом і проституцією) посилилася. Зокрема посилена боротьба з таємним продажем спиртових напоїв по околицях. Мало задовільні ще наслідки боротьби з підпалами, що збільшилися, і на цьому питанні тепер зосереджено увагу. За один із заходів боротьби з злочинністю і соціальним паразитизмом вживають адміністративного заслання злочинців і соціально-шкідного елементу за межі округи й України.

Здійснюючи завдання нашої поправно-трудової політики, Харківський об'єднаний Бупр провадить серед в'язнів культ

турно-освітню роботу і втягає їх у трудові процеси. У майстернях виробничої частини Бупру 1927/28 року працювало 740 в'язнів. При Бупрі є сільськогосподарська колонія з земельною площею у 289 дес; по-весні і влітку в колонії працює до 150 в'язнів, взимку—60. Протягом будівельного періоду на роботах що до впорядкування міста й на великих будівельних роботах працювало до 400 в'язнів.

За Жовтневою амністією звільнено з Харківського об'єднаного Бупру 1.172 в'язнів, що з них 76% селян і 20% робітників. За амністією зменшено строки кари особам трудового елементу, що раніше не судилися, наполовину (1.974 чол.), а рецидивістам і нетрудовому елементові—на одну третину (723 чол.). Звільнено протягом року в наслідок того, що минув строк соціального захисту, 1.546 чол. і умовно-дostroковим порядком—2.542 чол.

При умовно-дostroковому звільненні найсуворіша політика провадилася що до злочинів проти порядку управліннь і службових.

Адміністративні кари

За порушення обов'язкових постанов Харківського окружного виконавчого комітету й Харківської міської ради притягнуто протягом 1927/28 року до відповідальности адміністративно—по районах округи—21.186 осіб і в Харкові—22.161. Основним видом адміністративної кари є грошовий штраф. До примусової праці притягнуто в районах округи 1.019 чол. і в Харкові—444 чол.

Адміністративні кари в районах округи за основними видами порушень розподіляються 1927/28 року отак:

За лісопорушення	8.324 кари або 40%
„ варіння самогону	4.876 „ „ 27%
„ порушення тиші й порядку	3.404 „ „ 16%

Рівняючи до попереднього року набагато зменшилися випадки лісопорушень (1926/27 року вони становили 60%), збільшилося число кар за варіння самогону (торік вони становили 8%) і за порушення тиші й порядку (було 9%).

У місті основні види порушень такі:

Порушення правил упорядкування	5.310 випадків або 24%
„ „ тиші й порядку	3.747 „ „ 17%
„ „ вуличного руху	3.122 „ „ 14%
„ „ санітарних правил	2.456 „ „ 11%
„ „ правил торгівлі	1.265 „ „ 6%

Рівняючи до попереднього року збільшилася кількість притягнутих за порушення правил упорядкування і правил

торгівлі, зменшилося число кар за порушення тиші й порядку й порушення правил вуличного руху.

67% оштрафованих у місті становлять службовці, крамарі, кустарі та особи вільних професій, 29% — робітники, 4% — селяни.

Разом штрафів адміністративним порядком накладено за 1927/28 р. по районах округи на суму 180.100 карб. і в Харкові—201.337 карб. разом—на суму—381.437 карб. Зменшення штрафних сум, заміна штрафів примусовою працею, а що до деяких осіб і цілковите звільнення від сплати штрафу призвели до зменшення зазначеної суми по округі на 76.932 карб.; отже, разом мали покарати на 304.509 карб. тоб-то на 6% більше, ніж торік. Покарано в районах округи на 89.080 карб., або 36% і в Харкові—123.875 карб., або 80%; 1926/27 року по районах стягнуто 19% нарахованої суми штрафів, а в місті—70%.

Середній розмір штрафу, накладеного на одну особу, був рівний для крамарів — 24 карб. 80 коп.; середній розмір штрафу, накладуваного на трудящих за різні порушення у 6-7 разів менший.

Виконуючи маніфеста ювілейної сесії ЦВК СРСР, знято в Харківській окрузі штрафів, накладених адміністративним порядком на суму 129.407 карб.; звільнено від відбування примусової праці 3.777 осіб.

З усього сказаного видно, що в галузі адміністративного управління є певні досягнення. Але поруч цього повинно відзначити й основні хиби в цій галузі. Цілком недостатня робота сільських, селищних і міських (по округі) рад і їх комісій що до організації суспільности навколо адміністративної роботи; незадовільно поставлена справа ознайомлення населення, зокрема на селі, з усіма постановами й розпорядженням органів влади; недостатньо використані науково-технічні методи в боротьбі зі злочинністю.

СУД І ЮРИДИЧНА ДОПОМОГА НАСЕЛЕННЮ

Зміни у складі членів Харківського окружного суду за останній рік характеризується далшим його оробіт-
ниченням: до початку 1927/28 року робітники становили
в ньому 80%, до кінця—91,5%.

Соціяльний склад народніх суддів (51) такий:

Робітники	50%
Селяни	10%
Інші	40%
Членів партії	84,5%
Безпартійних	15,5%

Одним з головних завдань, що стоять перед окрсудом
протягом останніх 1 $\frac{1}{2}$ -2 років, це розвантаження
від нерозглянутих справ і прискорення про-
ходження справ, що знову надходять. Проте, до
якої міри пощастило виконати це завдання, свідчать такі
цифри:

Р у х с п р а в	Кримінальний відділ	
	Судовий відділок	Касац. відділок
Решта справ на 1/X-26 р.	2.522	488
Надійшло справ за 1926/27 р. . .	3.306	3.072
Закінчено „ „ „ „	5.422	3.196
Решта справ на 1/X-27 р.	406	364
Надійшло справ за 1927/28 р. . .	808	4.055
Закінчено „ „ „ „	1.135	4.297
Решта справ на 1/X-28 р.	79	122

Отже, кримінальний відділ окрсуду цілком розвантажився.
Не так успішно розвантажеться цивільний відділ, де решта
в обох відділках (судовому й касаційному) становила на
1/X-26 р.—1.213 незакінчених справ і на 1/X-28 р.—1.140.

Велику роботу перевели за останні два роки народні
суди, що видно з таких даних: (див. табл. на ст. 118).

По всій окрузі решта нерозглянутих справ у на-
родніх судах зменшилася з 48.599 на 1/X-26 року
до 11.393 справ на 1/X-28 р. Таке досягнення є наслідок
з одного боку, напруженої й посиленої роботи судових
органів, з другого, поширення сітки народніх судів.

Число камер нарсудів збільшилося в місті з 19 на 1/X-26 р.
до 30 на 1/X-27 р. На 1-е жовтня 1928 року в Харкові—

Р У Х С П Р А В	В н а р с у д а х	
	округи	м. Харків
Решта справ на 1/X-26 р.	16.216	32.383
Надійшло справ за 1926-27 р.	32.876	41.105
Закінчено справ за 1926-27 р.	39.638	53.041
Решта справ на 1/X-27 р.	9.454	20.447
Надійшло справ за 1927-28 р.	33.954	46.494
Закінчено справ за 1927-28 р.	37.954	61.654
Решта на 1/X-28 р.	6.106	5.287

27 камер нарсудів; стільки ж у районах округи. Загальне число камер нарсудів збільшилося з 51 на 1/X-26 р. до 54 на 1/X-28 р.

Розвантаження народніх судів сильно вплинуло на строк проходження справ, що зменшився з 10—12 місяців (пересічно) до $\frac{1}{2}$ -1 місяця в місті й до 1-2 місяців у районах округи.

Успішно виконав торік окружний суд своє завдання що до наближення суду до населення. Протягом 1927/28 року проведено 21 виїзду сесію. 44% усіх розглянутих за цей рік справ припадає на виїзду сесію, що ними охоплено мало не всі райони округи.

Про судову лінію окрсуду дають певне уявлення дані про заходи соціального захисту, що їх вживає окрсуд проти окремих категорій злочинів.

Середній строк позбавлення волі за вбивство—4 роки 10 місяців, за бандитизм—5 років 7 місяців; за згвалтування—2 роки 9 міс., підпал—2 роки 8 місяців, розтрату—4 роки 6 місяців. До розстрілу за бандитизм присуджено 6 обвинувачених.

Судова лінія нарсудів кримінальних справ позначається такими даними: середній строк позбавлення волі за хуліганство—1 рік 8 місяців (до 2 років присуджено 53% засуджених); середній строк позбавлення волі за розтрату—1 рік 9 місяців. У справах приватного обвинувачення засуджено до позбавлення волі 22%, до примусової праці—56%, до штрафу—22%. У трудових і аліментних справах нарсуди проводять тверду лінію захисту інтересів трудящих і соціально слабшої сторони.

Число камер судових виконавців збільшилося і в місті і в районах округи:

	у Харкові:	в окрузі
На 1/X-26 р.	7 камер	9 камер
„ 1/X-27 „	11 „	10 „
„ 1/X-28 „	15 „	11 „

Не вважаючи на це, камери надзвичайно завантажені, і число невиконаних справ у місті рік-у-рік більшає:

на 1/X-26 р.	4.740	справ
„ 1/X-27 „	9.284	„
„ 1/X-28 „	13.142	„

Камери судових виконавців у районах округи за останній рік трохи розвантажилися:

на 1/X-26 р.	2.803	невиконаних справи
„ 1/X-27 „	3.666	„ справ
„ 1/X-28 „	2.201	невиконана справа

Юридичну допомогу населенню округи здійснюється через юридичну консультацію. Тепер в окрузі, крім Харкова, працює 27 консультацій у районних центрах і 4 роз'їздних консультацій. За останні два роки число консультацій збільшилося на 5.

Протягом 1927/28 року всі ці консультації відвідало 10.188 осіб.

За друге півріччя 1927/28 року відбулося 180 виїздів на село. Члени колегії оборонців брали участь у 55 прийомних днях на селі, виступили з 160 доповідями і 16 звітами. Переведено 70 показових судів.

Вжито заходів що до поліпшення соціального складу колегії оборонців, організовуючи підготовчі курси для робітників і селян. Надалі треба ці курси поширити; крім того треба залучити до колегії оборонців робітників і селян, що скінчили ВУЗ'и.

Треба поширити і посилити юридичну допомогу широким масам трудящих. РВК'и повинні всіма засобами сприяти поліпшенню роботи районних юридичних консультацій.

РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ СУПЕРЕЧОК

Земельні суперечки, що повстають на селі на ґрунті земельних відносин, розв'язують районні й окружні судово-земельні комісії, а відколи поширено права низових органів влади і—сільради. До всіх судово-земельних комісій і сільрад округи надійшло за 1927/28 рік щось із 14.500 справ про земельні суперечки. Ось дані про кількість земельних суперечок за останніх 3 роки:

Інстанції	Було в переведенні		
	1925/26 р.	1926/27 р.	1927/28 р.
Окр. суд. зем. комісії .	2.504	2.778	1.647
Район. суд. зем. комісії	7.184	8.907	5.620
Сільради	—	—	7.203

Окрсудземкомісія розглянула 1927/28 року 94% надісланих справ, райсудземкомісії—71% (за 1/2 року) і сільради 55% (1/2 року). Найшвидче, як видно з цих даних, суперечки розв'язують в окружній судово-земельній комісії й найповільніше розглядають справи в сільрадах; це пояснюється тим, що в період хлібозаготовчої і інш. політичних і господарських кампаній, увага сільрад була відвернута переведенням цих кампаній. Надалі треба прискорити розгляд земельних справ і в райсудземкомісіях і особливо в сільрадах.

Про те, хто судить у судземкомісіях, свідчать такі дані про їхній склад:

	партійних	безпартійних	робітн.	селян	службовців
Окрсудземкомісія . . .	66%	34%	33%	34%	33%
Райсудземкомісії . . .	41%	59%	9%	83%	8%

При цьому, з селян у складі судземкомісій 60% незможних і 40% середняків.

Що до освіти члени комісії розподіляються так:

	Окрсудземком.	Райсудземком.
З нижчою освітою	66%	98,5%
З середньою освітою	34%	1,5%

У райсудземкомісіях— 10 жінок. Треба ширше залучити жінок до роботи коло розв'язання земельних суперечок.

Які саме земельні суперечки розв'язують судземкомісії і сільради.

Про це свідчать такі дані:

	1925/26 р.	1926/27 р.	1927/28 р.
Поділ дворів	30,5%	34,5%	30%
Захоплення землі	27,0%	22%	10%
Про трудову оренду . .	1%	2%	3%
Позбавлення права на землю	7%	13%	27%
Суперечки про права на землекористування . .	34,5%	28,5%	30%
	100%	100%	100%

Меншає рік-у-рік число випадків захоплення землі. Збільшення числа суперечок про оренду зв'язане з виявленням прихованої оренди на селі, що де-далі збільшується. Збільшення числа суперечок в зв'язку з позбавленням права на землю вказує на посилену боротьбу за землю між трудовою хліборобською частиною селянства й особами, що експлуатують землю нетрудовим способом (систематичне завдання в оренду при наявності інших джерел прибутку і т. ін.).

Про якість роботи судземкомісій свідчать дані про відсоток оскаржених справ і скасованих постанов:

Інстанції	1925/26 р.		1926/27 р.		1927/28 р.	
	% % оскар. справ	з них скасов. (у % %)	% % оскарж. справ	з них скасов. (у % %)	% % оскарж. справ	з них скасован. (у % %)
По Окрсудземком.	1	8	2	6	не	було
По Райсудземком.	30	48	28	38	36	34
По Сільрадах . .	—	—	—	—	22	53

Порядком виконання обіжника ВУЦВК і РНК УСРР про перевірку великих землекористувань взято на облік 290 глитайських господарства, що користувалися з площі в 6.892 гектар. Справи про них передано до районних судово-земельних комісій. На 15/IX цього року судземкомісії розглянули справи всіх цих господарств, що в них відібрано зайвину розміром у 2.661 гектар.

Всю цю площу передано громадам на поширення землекористування малоземельних бідняцьких господарств і наділення безземельних, в першу чергу, організованих у колективи.

Судова земельна політика, розв'язуючи земельне питання, скерована на охорону сталого землевпорядкування, охорону й захист прав бідноти на землю, що її вона одержала в наслідок поділу нетрудових і глитайських зе-

мель, на боротьбу з випадками порушення закону про націоналізацію землі (купівля, продаж), з випадками нетрудової й хижацької експлоатації землі, на обмеження переділювання землі при поділах дворів, запобігання експлоатації бідняків при орендних відносинах і, головню, на допомогу розвиткові усупільнених форм користування землею.

Надалі треба всіма засобами поліпшити роботу сільрад що до розв'язання земельних суперечек, зокрема, роботу земельних комісій сільрад що до підготовки справ. Повинно посилити інструктування сільрад і систематичне перепідготовування робітників райсудземкомісій.

РОБОТА ПРОКУРАТУРИ

З важливіших завдань, що стоять перед окружною прокуратурою — це наблизити апарат до широких робітничо-селянських мас і зміцнити зв'язок з ними. При цьому окрпрокуратура користується з різних форм зв'язку: доповідей на підприємствах і зборах, прийомних днів, участі міськради в обслідувальній роботі прокуратури, своєю участю в роботі секцій міськради втягання профактиву й міськради, а на селі КНС і профактиву в інститут громадських обвинувачів. В той же час не послаблюється зв'язок з робісьлькорами й редакціями газет. Щоб наблизити апарат до населення встановлено дежурство у вечірні години.

Протягом 1927/28 року відбулися доповіді прокуратури:

На підприємствах	75
„ з'їздах і конференціях	4
„ сільських зборах	24
„ партійних „	2
в радянських установах	2
на прийомних днях	15

У пресі висвітлено 21 питання. Зв'язок з КК РСІ здійснюється за участю прокурора в засіданнях бюро скарг і президії КК РСІ, коли розглядають питання, зв'язані з обслідуванням господарських і радянських установ.

Протягом року було 96 виїздів у райони, щоб обслідувати райвиконками, сільради й інш. організації, слідчі камери, районну міліцію і для участі в судових засіданнях.

За 1927/28 р. прокуратуру відвідало в різних справах щось із 15.000 чол., з них:

робітників	35%
службовців	37%
селян	18%
нетрудового елементу	10%

В галузі адміністративного догляду, що його здійснює окрпрокуратура, повинно відзначити роботу коло догляду за законністю вчинків відділів окрвиконкомів і інш. органів влади.

Зокрема пильну увагу звернено на догляд за виконанням адміністративними органами директив про посилення боротьби з варінням самогону і стяганням накладених за це штрафів.

Пильну увагу прокуратури привертали до себе такі ділянки радянської й господарської роботи, як поширення

прав місцевих органів влади, самооподаткування, хлібозаготівлі, посівкампанія, зменшення вартости будівництва і т. інш. Прокурорський догляд в усіх цих галузях допоміг вчасно усунути помічені хиби, припинити зловживання й скерувати роботу правильним шляхом.

Догляд за законністю вчинків райвиконкомів виявив, що в практичній роботі РВК'ів що до здійснення їхніх поширених прав ще є хиби що до правильного виконання радянського законодавства. З розглянутих прокуратурою 163 обов'язкових постанов райвиків, винесені протести в 95. Це більшою мірою пояснюється ще тим, що в багатьох випадках у райвиках і досі кепсько знайомі з адміністративним кодексом і взагалі з чинним законодавством.

У сільрадах за останній час набагато зміцніла свідомість важливости переведення революційної законности, проте, відзначено чимало неправильних постанов.

Значне місце в роботі прокуратури посідає розгляд скарг. Протягом 1927/28 року подано 7.817 скарг.

на адміністративне виселення	932 або 12%
„ адміністративні кари	153 „ 2%
„ вчинки податкових органів	258 „ 3%
„ „ зем. „	172 „ 2%
„ „ державних і урядових осіб	1.724 „ 21%
„ судові постанови і вчинки судов. органів	1.643 „ 20,5%
„ органи праці, соцстраху й соцзабезу	350 „ 4,5%
„ органи допиту	194 „ 2,5%
„ неправильні вчинки зв'язан. з націон. і де- націоналізацією домоволодінь	128 „ 1,5%
„ вчинки адмін. бупрів (від в'язнів)	458 „ 6%
„ „ приватних осіб	1.538 „ 18%

Скарги на держустанови й урядові особи стосувалися, головню, вчинків відділів комгоспу, житлоспілки, житлокоопів, міськради і т. інш. в зв'язку з житловою кризою. Група скарг на постанови судових органів теж в основному стосувалися питань, зв'язаних з житловою кризою, а також невиплатою аліментів, невиконанням судових постанов і т. інш.

Величезну роботу провела прокуратура у справах виселення нетрудового елементу. В основному прокуратура намагалася скерувати житлову політику нарсудів у бік максимального полегшення житлової кризи й можливо більшого задоволення житлових потреб трудящих.

Виявлено випадки незаконної денационалізації будинків, і останні знову передано державі.

Самокритика виявила великий вплив на робітниківський рух, що йому прокуратура приділяє особливу увагу. Органам слідства й допиту передано за останній рік понад 120 робітниківських і сільниківських заміток.

Слідчий апарат округи складається з 32 слідчих, що з них 5 старших, 8 — у місті і 19 у районах. У своєму керівництві роботою слідчих прокуратура звертає пильну увагу на такі категорії справ: обвинувачення в контр-революції, негосподарності, розтратах, конокрадстві, підпалах, хуліганстві.

Протягом 1927/28 року старші слідчі закінчили слідство в 176 справах; направлено з обвинувальним висновком — 45% справ; 62% усіх закінчених справ припадає на урядові й господарські злочини.

Народні слідчі м. Харкова набагато розвантажилися від незакінчених справ. На 1/X-1927 року було таких справ—271, на 1/X-1928 року — 185; пересічне число справ на одну камеру зменшилося з 34 до 23. Набагато покращала і якість слідства.

З усіх справ, що по них минулого року провадили слідство міські слідчі, 50% становлять справи що до службових злочинів; на останньому місці—(1%) справи що до обвинувачення в злочинах проти порядку правління і в хуліганстві; справам про розтрата належить 15%.

У всіх слідчих камерах, у районах округи було на 1/X-1927 року — 295 справ, що становило пересічно 16 справ на один слідчий участок, а на 1/X-1928 року 211 справ, або 12 на один участок. Особливо помітне досягнення проти стану на 1/X-1926 року, коли решта становила 902 справи, або пересічно щось із 48 справ на камеру. Перше місце (31%) посідають справи про службові злочини; справи ж про розтрата й господарські злочини становлять порівняльно невеличкий відсоток (6,2% і 3%).

За 1927/28 рік підвищився відсоток справ, направлених міськими й районними слідчими камерами з обвинувальним висновком.

Один з головних показників поліпшення якості роботи слідчого апарату—це значне прискорення слідства. Процес справ, що їх переводиться понад 4 місяці—зменшився за останні два роки в Харкові з 40% до 29%, а в окрузі—з 57% до 27%.

Основне, що характеризує роботу слідчих за останні два роки, це суворо витримана класова лінія при переведенні слідства і жвавий своєчасний відгук на важливіші кампанії, як наприклад, на кампанію боротьби з розтратами в кооперативних організаціях, хлібозаготовчу, посівну й інші.

Хибою в роботі районного слідчого апарату є все ще недостатній зв'язок слідчих з суспільністю села й недостатня

ініціатива при розслідуванні найбільш серйозних за умов селянського господарства справ, наприклад, при розслідуванні справ про пожежі.

* * *

Зміцнення революційної законности, як правильним і твердим застосуванням у практичній роботі всього радянського апарату класової лінії радянського законодавства, так і широким роз'ясненням принципів останнього, становить важливіше завдання рад. Виконання її нерозривно зв'язано зі здійсненням головніших чергових завдань соціалістичного будівництва на селі.

*Ворогам Жовтня, що готують війну С.Р.С.Р.
відповімо зміцненням Червоної армії та обо-
роноздатністю країни Рад!*

ВІЙСКОВЕ ГОТУВАННЯ ТРУДЯЩИХ І УВАГА ЧЕРВОНІЙ АРМІЇ

Величезне значення для посилення обороноздатності нашої країни має розвиток роботи що до військового готування широких робітничо-селянських мас. Ця робота, що чимраз більше поглиблюється в самий побут трудящих, здійснюється через товариства „ТДО-Авіахем“ і „Червоний Хрест“, що їх діяльність на Харківщині почала особливо розвиватися після „Тижня оборони“, переведеного в липні 1927 року. Практична робота військового готування трудящих за останній рік організаційно зміцніла, поширилась, глибше просякла в робітничо-селянські маси, розгорнулися й покращали масові форми воєнізації.

Число осередків „ТДО-Авіахем“ по окрузі збільшилося з 358 на 1/IV-1927 року до 659 на 1/X-1928 року; з них у місті—480 осередків. В Харкові за цей час мережа зросла на 70%, а на селі на 147%.

Кількість членів „ТДО-Авіахему“ збільшилася, взагалі, по окрузі за той же період з 36.697 до 62.710 (на 71%), причому по місті зріст рівний—68% (з 30.741 до 51.960), а в районах округи—80% (з 5.955 до 10.750 членів товариства). Жінок у складі „ТДО-Авіахему“—13.376, або 21%; з них у місті—12.291 і на селі—1.075.

Протягом 1927/28 року набагато поширилася мережа гуртків військового готування й посилилося охоплення ними членів „ТДО-Авіахему“; крім того, у місті організовано при житлокоопах 30 хем. осередків. Сітка усіх гуртків „ТДО-Авіахем“ по окрузі рівняючи до попереднього року зросла з 196 до 515.

Мережа військово-стрілецьких гуртків зросла взагалі по окрузі з 137 до 400; у місті—з 123 до 310 і на селі—з 14 до 90.

Мережа хемгуртків зросла в місті на 42% (з 36 до 51 гуртка); число авіахемзагонів збільшилося в місті з 4 до 15, організовано 2 авіазагони на селі.

За останній рік організовані курси для перепідготування начскладу запасу й інструкторського кадру „ТДО-Авіахем“. На цих же курсах провадилися заняття що до підготування до військово-навчальних закладів.

Великих розмірів досягла переведена влітку 1928 року масова військова робота (походи осередків „ТДО-Авіахем“, комсомольські й піонерські походи).

Число осередків „Червоного Хреста“ збільшилося по окрузі з 110 на 1/IV-27 р. до 151 на 1/X-28 р., кількість членів товариства збільшилося з 12.789 до 15.566, серед них 4.369 жінок (28%).

1927/28 року „Червоний Хрест“ уперше організував і широко розгорнув масове військово-санітарне готування трудящих. Разом по окрузі навчено військово-санітарної справи 1.533 чоловіка. З тих, що скінчили курси й гуртки в місті організовані 2 дружини першої допомоги, що протягом літа провадили практичну роботу коло подання першої допомоги.

Велику роль розвитку й популяризації діяльності товариств „ТДО-Авіахем“ і „Червоний Хрест“ і всієї взагалі роботи над військовим готуванням широких мас трудящих відіграли переведені 1927 і 1928 р.р. „Тижні оборони“. Поточного року „Тиждень оборони“ дав кращі наслідки, ніж торік.

**Увага Черво-
ній армії** 1927/28 року були організовані курси для готування робітничої й селянської молоді до військових навчальних закладів; на курсах навчено 96 чоловіка. Відряджено до військових шкіл 134 чол.; основна маса відряджених — робітники й комсомольці. Робітничо-селянська молодь виявила великий потяг до військових навчальних закладів.

Відремонтовано й устатковано касарні, будинок для відпочинку, збірний пункт. Відремонтовано залогову лазню. Щомісячно дають на потреби залоги пільгові трамвайні квитки. Червоноармійцям видають певну кількість квитків до всіх харківських театрів.

Міськрада дала військовим службовцям і начскладові 135 кімнат. Але цього очевидно не досить на задоволення житлової потреби військових службовців і начскладу; заходи в цьому напрямку треба поширити. Військово службовцям надавалися пільги по комунальних послугах.

Зв'язок робітничих організацій з Червоною армією здійснюється військово-шефською роботою, що чимраз більше посилюється; разом з цим зміцнюється робітничий вплив на

червоноармійські маси й посилюється увага робітничих мас до питань оборони країни.

За останні два роки послано на роботу за рахунок 3% броні для демобілізованого начскаду 2.130 чоловіка. У розподілі демобілізованих червоноармійців спостерігаються ще великі труднощі. Із 2.480 демобілізованих, прибулих 1927/28 року до Харкова, червоноармійців одержало роботу 2.250, але більшість з них послано на тимчасову роботу. Безробітних з числа демобілізованих червоноармійців було на 1/IX-28 року 226 чоловіка.

ХЦРК організував мережу розподільників і їдалень у всіх великих частинах і проводить кредитування червоноармійців.

Проведено роботу над ліквідацією неписьменности серед перемінників, над готуванням кадру політосвітробітників для села з демобілізованих червоноармійців.

Треба відзначити все ще недостатню участь місцевих радянських організацій у міжборовій роботі; мало задовольняються підчас зборів запити частин на скарги червоноармійців.

Цього року переведено в місті й на селі широку кампанію для готування чергового призову до Червоної армії. Організовано військовий похід призовників до Чугуївського табору. Ширше розгорнулася робота з призовниками. Проведено старанний класовий добір осіб, що їх призивають до Червоної армії.

Поліпшення матеріально-побутових умов і задоволення культурних запитів Червоної армії, так само як і всебічне дальше підвищення її боєспроможности, вимагають до себе сталої й не послабної уваги як від радянських організацій, так і від усієї радянської робітничо-селянської суспільности. Заходи в цьому напрямку повинно всіма засобами посилити.

Адміністративно-територіальний поділ і населення округи

Наприкінці 1927/28 року за постановою окрвиконкому зайшли такі основні зміни в адміністративно-територіальному поділі округи:

Ліквідовані: Сенянський, Біло-Колодязький і Колонтаївський райони.

Територію Сенянського району розподілено між Богодухівським, Золочівським і Вел.-Писарівським районами.

Територія Біло-Колодязького району відійшла до Вовчанського й Печенізького районів.

Територію Колонтаївського району приєднано до Краснокутського району, за винятком В'язівської сільради, що відійшла до Коломацького району.

Організовано німецьку сільраду—Нестелівську.

Прилучено до Вовчанського району з РСФРР сільради—Огурцівську, Прилипську, Старицьку.

Тепер на території Харківської округи сільрад—424, районів—24 (замість попередніх 27).

На всій території Харківської округи є 2.536 населених пунктів з населенням в 1.603.623 чол. Своєю залюдненістю Харківщина посідає перше місце серед усіх округ УСРР.

Всі населені пункти округи розподіляються так:

1.239	мають	менше	100	мешканців.
824	„	від	100	до 500 мешканців.
212	„	„	500	„ 1.000 мешканців.
222	„	„	1.000	„ 5.000 мешканців.
39	„	понад	5.000	мешканців.

Населення окружного й столичного центру—міста Харкова—становило за переписом 1926 року 417.000 чол., а до кінця 1927/28 року зросло до 425.000 чоловіка.

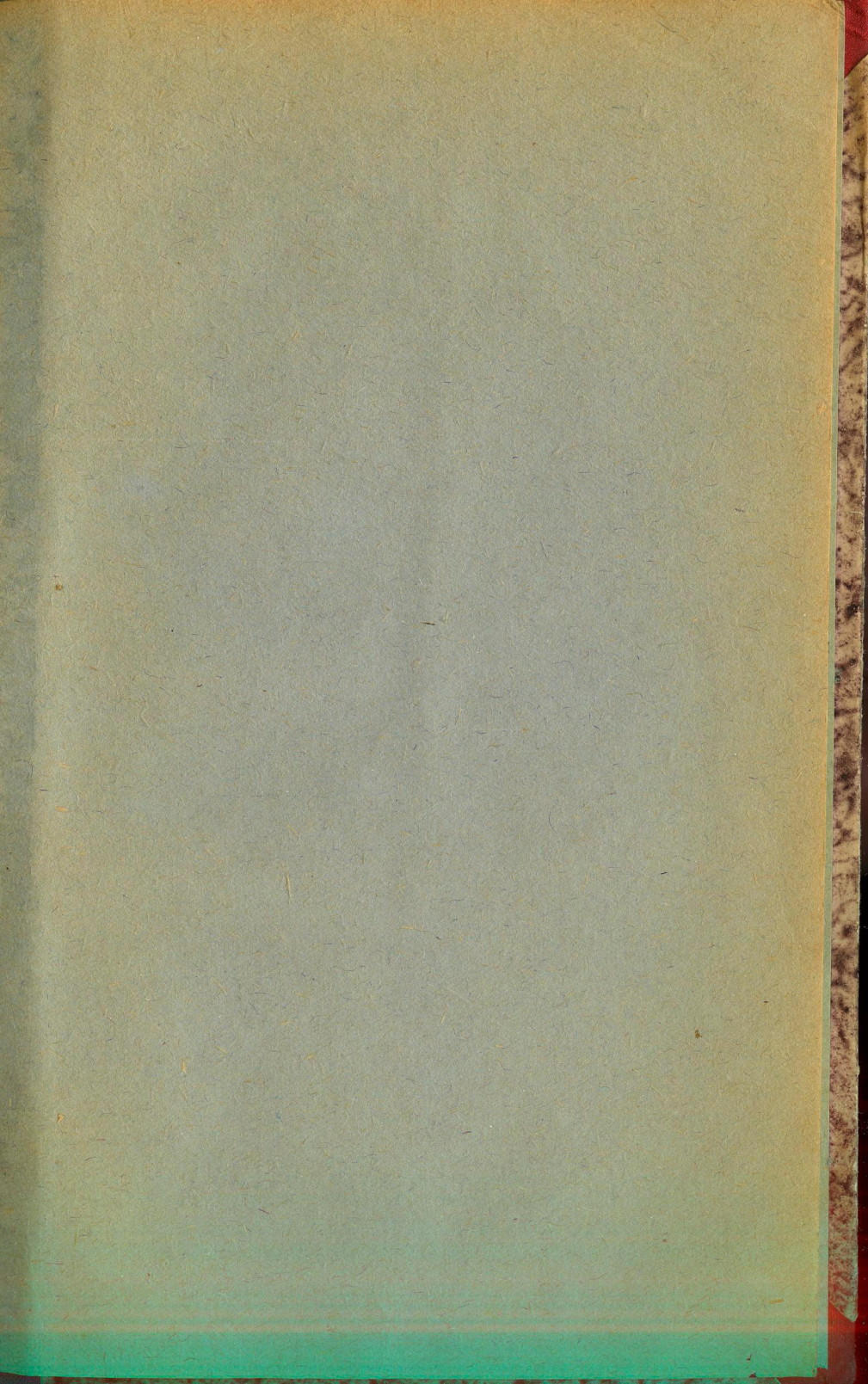
■■■■■■■■■■

З М І С Т

	Стр.
I. Господарське будівництво і економічний стан округи . . .	5
Розвиток промисловости	5
Соціалістична перебудова села	15
Торгівля і кооперація	36
Місцевий бюджет	45
Комунальне господарство і будівельні роботи	50
II. Матеріально-побутовий стан трудящих	59
III. Задоволення соціально-культурних потреб трудящих . . .	73
Народня освіта	73
Охорона здоров'я трудящих	82
Соціальне забезпечення і громадська взаємодопомога	87
На шляху до ліквідації дитячої безпритульності	89
IV. Посилити масову роботу сільрад	91
Робота сільрад	91
Міські й селищні ради	101
Прийомні дні	103
Робітничо-селянська контроля	106
V. Зміцнення революційної законности	113
Адміністративне управління	113
Суд і юридична допомога населенню	117
Розв'язання земельних суперечок	120
Робота прокуратури	123
VI. Військове готування трудящих і увага Червоній армії . . .	127
VII. Адміністративно-територіальний поділ і населення округи .	130

И. Д. М. С.

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

7101

